

BTTR70224OMA Történeti segédtudományok és forrásismeret

Dr. Takács Levente

Csütörtök 8.00-9.40. Főépület 407/E.

Az óra menete

- 1) Bevezetés. A történelem segédtudományai és forrásai
Olvasmány: Tankönyv 123-135.
- 2) Időszámítás, kronológia periodizáció 1.
Olvasmány1: Tankönyv 40-43.
Olvasmány2: <https://mek.oszk.hu/04700/04744/html/naptarirendszerek0004.html>
- 3) Időszámítás, kronológia, periodizáció 2.
Olvasmány1: Gesztelyi T. - Havas L.: Római kronológia. In: Havas L. (szerk.), Bevezetés az ókortudományba III., Debrecen 1999, 235-272
Olvasmány2: Szentpéteri Imre: Chronologia,
<https://mek.oszk.hu/05400/05442/pdf/chronologia.pdf>
- 4) A történelem írásos forrásai: az ókori történetírás 1.
Olvasmány1: Török László: Fiktív valóság – tényleges valóság: http://okorportal.hu/wp-content/uploads/2018/02/2017_4_torok.pdf.
Olvasmány2: Tankönyv 26-30.
- 5) A történelem írásos forrásai: az ókori történetírás 2. (+ZH1)
Olvasmány1: Livius 39.8-19.
Olvasmány2: SC de Bacchanalibus
- 6) A történelem írásos forrásai: a feliratok
Olvasmány: Tankönyv 195-201
- 7) A történelem írásos forrásai: oklevelek 1.
Olvasmány: Bertényi Iván (szerk.): A történelem segédtudományai. (*Oklevéltan* fejezet)
- 8) A történelem írásos forrásai: oklevelek 2.
Olvasmány: e-learning felületre feltöltött oklevelek
- 9) A történelem írásos forrásai: hagyományozódás, filológia
Olvasmány1: Tankönyv 127-135
Olvasmány 2: <https://hyperion.szepmuveszeti.hu/hu/hyperion/lexicon/1719>
- 10) Tankönyvelemzés
- 11) ZH2
- 12) Ellenőrzés, értékelés

Értékelés: 2 db jelenléti, online zárthelyi dolgozat a kurzus e-learning felületén (25 + 25 pont) és az órai munka (10 pont) alapján.

Tankönyv: Bevezetés a történettudományba és a történelemkutatás módszereibe. Kerepeszki Róbert – Schrek Katalin (szerk.), Pécs, Kronosz, 2023.

Kötelező olvasmányok:

Bertényi Iván (szerk.): A történelem segédtudományai. Budapest, Pannonica – Osiris, 1998. (A *Epigráfia, Oklevéltan, Filológia*, c. fejezetek)

Gesztelyi T. - Havas L.: Római kronológia. In: Havas L. (szerk.), Bevezetés az ókortudományba III., Debrecen 1999, 235-272.

Hegyí W. György – Németh György: Görög – római történelem. Budapest, Osiris, 2011. (*Történetírók* c. fejezet)

Kerepeszki Róbert – Schrek Katalin (szerk.) Bevezetés a történettudományba és a történelemkutatás módszereibe. Pécs, Kronosz, 2023

Szentpéteri Imre: Chronologia, <https://mek.oszk.hu/05400/05442/pdf/chronologia.pdf>

ZH1 anyaga:

- + Hegyi W. György – Németh György: Görög – római történelem. Budapest, Osiris, 2011. (Történetírók c. fejezet)
- Havas L. (szerk.): Bevezetés az ókortudományba III. (*Római kronológia* c. fejezet).
- + Tankönyv: 26-30, 40-43 és 123-135
- + diasorok, e-learningre feltöltött olvasmányok, valamint az órán elhangzottak

ZH2 anyaga:

- + Bertényi Iván (szerk.): A történelem segédtudományai. (*Epigráfia, Oklevéltan, Filológia* fejezetek)
- + Hegyi W. György – Németh György: Görög – római történelem. Budapest, Osiris, 2011. (Történetírók c. fejezet)
- + Tankönyv: 127-135, 195-201
- + diasorok, e-learningre feltöltött és kötelező olvasmányok, valamint az órán elhangzottak

Ajánlott irodalom:

- Bertényi Iván: *Kis magyar címertan*. Budapest, Gondolat, 1983.
- Grüll Tibor: Igazság és hazugság a római történetíróknál és az epigráfiai emlékekben. *Ókor* 2017/4, 36-46. http://okorportal.hu/wp-content/uploads/2018/02/2017_4_grull.pdf
- Gyöngyösi Márton: Iránytű. Módszertani bevezetés Magyarország történelmének tanulmányozásához. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2024.
- Havas László – Tegyei Imre (szerk.): Bevezetés az ókortudományba I. (*A szövegkritika, Latin epigráfia* c. fejezetek). Debrecen, 1995.
- Jakó Zsigmond – Radu Manolescu: *A latin írás története*. Bp., Európa, 1987. (<http://mek.oszk.hu/03200/03226/03226.pdf>)
- Kozák Dániel: Isteni önéletrajz. *Ókor* 2015/1, 23-32. http://okorportal.hu/wp-content/uploads/2016/02/2015_1_kozak.pdf
- Mohay Gergely: „Isten és egyensúly Hérodotosz történetírásában.” *Ókor*. 16/2 (2017) 20–24.
- Nagy Imre (szerk.): *Anjou kori okmánytár 1-7*. Budapest, Akadémiai, 1878-1920.
- Németh György – Kovács Péter: *Bevezetés a görög és római felirattanba*. Budapest, Gondolat, 2011.
- Jakó Zsigmond (szerk.): *Erdélyi okmánytár 1-3*. Budapest, Akadémiai, 1997.
- Szekeres Csilla: Cicero és a történetírás törvényei. *Ókor* 2016/3, 61-68. http://okorportal.hu/wp-content/uploads/2018/02/2016_3_szekeres.pdf
- West, M.L.: *Szövegkritika és szövegkiadás*. Budapest, Typotex, 1999.

Mely NAT-KET elemeket tartalmazza a kurzus?

NAT 5-8:

Személyes történelem: körülöttem a történelem; **címer, zászló, pecsét, az idő mérése**.
Fejezetek az ókor történetéből: az ókori Egyiptom világa; **az ókori Hellász öröksége; az ókori Róma öröksége**; a görög-római hadviselés; képek a népvándorlás korából
A középkor világai: élet a várban – egy magyar vár (pl. Visegrád) és uradalom bemutatásával; **élet a kolostorban** – egy magyar kolostor (pl. Pannonhalma) bemutatásával; élet a középkori városban – egy magyar város (pl. Buda) bemutatásával; a keresztes lovagok világa.

NAT 9-12:

Civilizáció és államszervezet az ókorban: a Közel-Kelet civilizációi; a görög civilizáció; az athéni demokrácia; **a római civilizáció**; a római köztársaság.
A középkori Magyar Királyság fénykora: az Anjouk; a török fenyegetés árnyékában; Hunyadi Mátyás; **a magyar középkor kulturális hagyatéka**.
Vallások az ókorban: politeizmus és monoteizmus; **a kereszténység kezdete**.
Hódító birodalmak: egy eurázsiai birodalom: a hunok; az Arab Birodalom és **az iszlám**.

KET 9-12

A görög civilizáció: A filozófia és a történetírás, A hellenisztikus kultúra elterjedése.
Vallások az ókorban.
Hódító birodalmak: Az iszlám kultúra jellegzetességei.
Kultúra és oktatás, a középkori egyetemek.

Aranybulla